

Тюбешиле

Къабарты-Малкъарга туризм-рекреация энци экономика зонаны айнытыу жаны бла бирге этилинген мадарла не хайыр келтиргенлерине къаралгъанды

Тюбешиле КъМР-ни Правительствоосуню ююнде республиканы Башчысыны къулулгун болжаллы халда толтурган Юрий Коков эмда «Север Кавказы курортлары» ОАО-ну генеральный директору Сергей Верещагин Къабарты-Малкъарны Зольск, Черек, Чегем эмда Эльбрус муниципал районларында туризм-рекреация энци экономика зонаны къурау жаны бла мадарла не хайыр келтиргенлерине къаралгъанды. Минги тауну генеральный директору ишине ахырына жетирюню онглары сюзгенде, «Къабарты-Малкъарны, - дегенди Коков, - туризмин

Къол кетюрюю республикабызда къуралыулу эмда тийишли ётерге керекди

Юрий Коков тюбешиле КъМР-ни Избиркомуну эмда республиканы жер-жерлеринде айыру комиссиялары башчылары бла тюбешгенди. Къабарты-Малкъарны законла чыгарыуу органына бардырылгъа айырыула жамает-политика жаны бла магъаналы эмда жууаплы жумуш болукъуду, дегенди ол. Аны себепли къол кетюрю хар жаны бла да тынгылы, ачык халда бардырылгъа керекди, адамлары айыруу эркинликлерин жалчытып. Бегирекда бу жаны бла чекленген онглары бол-

бла алынмизми угъай да, санаторий-курорт комплекси да айнытыуа бир жерде да болмагъан аламан табиगत эмда хауа болумлары бардыла. Бир къазиледе ол жаны бла республиканы аты битеу Совет Союзгъа айтылгъанды.

Тюбешиле сюзолген жумушлагъа кёре КъМР-ни Правительствоосуна бир къауум буйрукъ берилгенди, ол санда салынган борчылы терг да, тынгылы да тамамлар ючюн, «Север Кавказы курортлары» ОАО бла байланылгъаны коелендирге кереклиси айтылгъанды.

КъМР-ни Башчысыны къулулгун болжаллы халда толтургъаны эмда Правительствоу пресс-службасы.

Къууанчлы хапар

Назыларына - алтын майдал

Бу кюннеде Москва шахарны ВДНХ-сында «Голленди халкъла аралы керюню» 2014 болгъанды. 3500 квадрат метрден асламы жерин алгъан павильонда дунияны жайырма беш къыралындан эмда Россия Федерацияны кеп регионларында келечиле келип, келерини айтат битимлерин кергозте эдиле.

Бизни республикадан да анга Холаманланы Хамитни жашы Залим башчылык этген «Декоративные культуры» предпритие да къатышгъанды эмда төрт номинацияда алтын майдалгъа тийишли болгъанды.

Биз шикжи назыларына бла тулганы бир неча торлосон алгъан эдик, - дейди предпритияны баш агроному Мая Бердова. - Бизге анда бир талай жылны ичинде бизни республикадан керюмиче къатышмагъандыла, быйыл келгенгиз бла бийик даражалы саугъага тийишли болгъансыз, дегендеди. Кёксюл назыларыбызгъа, башка продукциябызгъа да сурам бек уллу эди. Алтын майдалгъа да «Продукцияны бек иги качествосу» деген номинацияда тийишли болгъанбиз.

Республиканы, Нальчик шахарны, Билимни конерини алында алай саугъаны алау бютонда жычъуунду, уллу ёктемликди.

ХОЛАМЛАНЫ МАРЗАТ.

СУРАТДА: Холаманланы Залим бла Римма Бердова халкъла аралы керюмиче тийишли болган алтын майдаллары бла.

Жетишим

Мария Кучинаны - бир бири ызындан юч хорламы

Дунияны бийикге секириуден чемпиону, Къабарты-Малкъардан Мария Кучина Цюрихде арт бир неча кюн ичинде бир бири ызындан юч хорлам болдургъанды. «Бриллиант лиганы» Стокгольмда бардырылган кесегинде жетилиминден сора, 21-жыллыкъ спорту Польшада да Lotto Kamila Skolnikws Memorial деген бешинчи турнирде, 1.97 метр бийикликке секирип, барысын да озгъанды.

Бирси кюн ингриликде уа Мария, Цюрихде «Бриллиант лигада» кесин рекордан къайтарыл, 2 метр бийикликке секирип, финалгъа хорлам бла чыккыгъанды. Шёндого жетимиш КъМР-ден спорту къызгъа битеулю зачетда да хорларга болушканды.

Алайда Мария Быйыл «Бриллиант лиганы» юч кезиюнде да алай жерлене чыккыгъанды. Ары дери уа ол Ослода бла Стокгольмда болган турнирледе

Светлана ГАУНОВА, КъМР-ни Спорт министерствосуну пресс-службасы.

КОНКУРС

Бек иги слесарь сайланырыкъды

Тамбла «Газпром газораспределение Нальчик» ОАО юйлени ичлеринде газ оборудование бла байлаллы слесарьларына республикалы конкурс бардырады. Ала «Усталыгъына кёре айырмалы» деген ата тийишли болур ючюн эришрикдиле.

Конкурсга ачыкъ акционер обществону 11 филиалыны специалистери къатышырыкъдыла. Ол ишчи усталыкларына даражалары кетюрю, газ оборудованигъа ремонт этиу, халкъны газ бла байлаллы жумушларын тамамлау жаны бла билимни ёсдюрюр эмда ишчи качествосун игилендир муратда бардырыла.

«Андан сора да, ол бизге газ оборудование бла байлаллы слесарьларны профессионал усталыклары не халда болгъанын билдире онг берликди, - дегенди «Газпром газораспределение Нальчик» ОАО-ну толтуруу директору Ислам Тугов. - Газ бюлжюню жетишимли ишлеуу ма алауны хушерликерине кёредди. Бизге сайлау этерге бек къатын болулугъуна ишексиме. Нек дегенде бек игилени араларында сайлау этген алай тынч туююлдо.

«Усталыгъына кёре айырмалы» конкурс экиге ёлжюню бардырылгъыкъды: теориядан экзамен болулугъу эмда ишлеп тургъан газ оборудованиелеринде, сууну эмда юнюн жылытыучу приборлары - типти, бузулган жерин табарга, къдетирге туюширди.

Конкурс Нальчикде Абидов орамда (алгъынгы Газова) 8-чи юйде бардырылгъыкъды.

«Газпром газораспределение Нальчик» ОАО-ну пресс-службасы.

Шимал Кавказ кюн сайын

2 бет

Халкъыбызны чынтты уланы

3 бет

Муратлары асламдыла

3 бет

ПРАВИТЕЛЬСТВОДА

Май указла къалай толтуруладыла

КъМР-ни Правительствоосуню кезулю жыйылуунда РФ-ни Президентини 2012 жылда май указлары Къабарты-Малкъарда къалай толтуруладылары сюзолген эди.

Премьер-министрини биринчи орунбасары Юрий Альтудов билдиргенди, алгъаркълада республикада энци комиссия болгъанды. Аны келечилери битеу шахарлада бла районлада типти ишле бардыргъандыла. Аланы эсеплери ызы бла полпреде кенгеште сюзолгенди.

Республикагъа этилен эсгертиуени асламы къурулуш бла байлалдыла. Министр Аслан Тутуков билдиргенди, аладан биринде сёз сабий садланы салыну юсюнден баргъанды. Биюнюлюк республикада жети алай учреждение ишленеди, аладан төртюн биуыл хайырлангъарга берирге тийишиди. Баугентдеги битидрилгенди,

алай комиссияны келечилери аны качествосуна тырман этгендеди. «Ала айтхан затлары декабрьде дери кетерликбиз», - дегенди министр.

Кёп сабийли юйюрге жашу журт ишлетирге жер юлюшени хакъсыз берире жаны бла программа акъырын толтурулгъаны да белгиленгенди. Аслан Мурзабековни билдиргенди, республикада алай 16 мингден аслам юйор барды, аладан бек минги, жер юлюше алып, юй сөөрге сюйгенлерин билдиргенди. Алай биюнюлюкде жаланда 107 юлюш ёлжюнюгъа, ол санда быйлыни биринчи жарымында 58-сы.

Комиссияны келечилери жашарга къоркъуу мекмамдан адамлары кёнюрюю программа да тийишлисица толтурулмагъаны эсгертенди. Тоузургъан юйюден кёнюрюленгенде деп Нальчикде Атажукни эмда Профсоюзнан орамлада ишленген журтла бютонде дери да бек тургъанларына тырман этилгенди. Болсада, министрни

айтханына кёре, алада 105 фатар юйюшнингенди, документле регистрация палагъа берилип турдыла.

Сёз Улуу Ата журт урушун ветеранларын жашу журтла бла жалчытыууну юсюнден да баргъанды. Бу программаны толтуруугъа 26,7 миллион сом ёлжюнюгъа эди федеральный бюджетден. 28 адамга фатар алыгъа сертификатла берилген эдиле, алай аладан жаланды бешиси хайырланганды. 22 миллионну Федеральный арагъа къайтаргъа тыошгенди. Биюнюлюкде уа аны арха алау жаны бла жумушла толтуруладыла. Ол санда РФ-ни премьер-министри Дмитрий Медведевге тилек этилгенди.

Юрий Альтудов бу вопросу магъаналыгъын чертгенди. «Комиссия биз акъырын ишленгибизни белгиленгенди. Программаны толтуруу ма къювргъа ахырда жарарыкъ туююлдо», - дегенди ол. КъМР-ни Жер халла эмда ырыскы жаны бла къырал коми-

тетини башчысы Анна Тонконго да сөлвешгенди. Ол таматалыкъ этген ведомствогъа да кёп сабийли юйюрге жашу журтла ишлетирге жер юлюше берилмегенине тырман этилгенди. Анна Владимировна айтханына, бу иш жерни бир категориядан башхасына кёнюрюю бла байлалдыла. Арт жылда эр миллион жаруу 298 гектар жер элпеге бла шахарлагъа жашу журтла ишлерге берилгенди. Алай бла 2012 жылда - 21, 2013 жылда - 31, быйлыни биринчи жарымында уа 56 кёп сабийли юйюр хакъсыз жер юлюш къылуу болгъандыла. Программа акъырын толтурулгъанына сылтаун а доклады инфраструктура, инженер коммуникацияла болмагъанларында кёргенди.

Юрий Альтудов указла толтурулууга кереклисин жангъанды белгиленгенди эмда сентябрьде, бу темагъа жораланып, уллу кенгеш болулугун айтханды.

ТИКАЛАНЫ ФАТИМА.

ОКЪУУ

Россейли школлагъа 62 минг украинли сабий алыннганды

Украинадан келген 62 мингден аслам сабий ата-аналары бла бирге Россейли жеринде жашу журтла алгъандыла, россейли школлагъа эм школга дери окуу учрежденилагъа жазылгъандыла. Къыралыбызга битеу да 100 минг сабий келгенди. Бу тарихле Дмитрий Медведев регионлары жаны окуу жумушгъа хазырлыкларына жоралат бардыркан селектор кенгеште айттыгъандыла.

Болсада бу керюмюнде оюн сайын иги кесекте торленедила. «Украинадан 150 минг сабий

келгенди», - деп чертгенди билим берире эм илму министр Дмитрий Ливанов.

Официальный тарихлеге кёре, Россейни билим берире учреждениларына 62,2 минг сабий алыннганды, аладан 10 минг садлагъа, 50 минги уа школлагъа.

Бу тарихле Дмитрий Медведев регионлары жаны окуу жумушгъа алыгъа деп белгилеп турабыз, - дегенди Билим берире эм илму министерствосуну башчысы. - Андан сора да, резервистлени араларында 4 минг жер украинлиге берилилди.

Бу арт 5 жылда авариялы халда болган школланы саны, 2009 жыл бла тенгешилгенди, 2 кереге жууукъга азагъанды, жангыртылган школла уа 1 мингден артыкъыла, деп чертилгенди ол кенгеште. Быйыл хайырлангъарга 55 жангышок берилгенди.

1-чи сентябрьде россейли школланы 43 минги озгъан жылдагъындан эсе артыкъ келерини эшиклерин ачарыкъдыла. Биринчи класска 600 минг сабий барлыкды. Ол бытырдан эсе асламды. 25 минг сабий

биринчи класска жорюрюкюю. Ала Кърымда эм Севастопольда жашгъанларыла, дегенди Ливанов.

Андан сора да, 450 жангы сад ишленгенди, ол а Россейни 29 субъектинде очередын кутурханды. Алай 8 регионда алай керюмю алыкъа 80 процентден азды. Жерле жетпей турган балла 300 минг болдыла. Быйыл борч барды - ол кемчилик 2016 жылгъа кетерилерге керекди.

Владимир КУЗЬМИН. «Российская газета Неделя».

Акция

Къонакъланы саны азаймайгы

«Курорт Эльбрус» акционер обществону канат жолларыны абонементлери 25 процентге учуз болгъандыла. Энди аланы ишчи кюннеде 400 сомгъа, байрам бла солуу кюннеде уа 500 сомгъа алыгъа онг барды. Ол акцияны башлангъаны юсюнден буйрукъгъа ОАО «Курорт Эльбрус» генеральный директору эм КъМР-ни Туа-лыжа спортдан бла сноуборддан федерациясыны президенти Беккаланы Хайсы къол салгъанды. Бу жагда Приэльбурсийгъа мингден аслам турист келгенди. Алай бла отпускланы кезиюу бошалгъанлыкъгъа, солургъа сюйгенле азаймадыла. Ётген йыйкъда окууна анда алты мингге жууукъ адам солугъанды.

Кюнню халы иги болгъаны себепли Бахсан азуунда табиийатны ариулугъуна тийишлисица багъа бичерчады. Эльбрус башинда кёк чууакды. Азуу талада уа хауа 25 градусха дери жылынганды, женгил азчыкъ да урады. Канат жолла низамгъа бек ишлейди, бузукълукълары жокъуду.

ОАО «Курорт Эльбрус» канат жоллары пресс-службасы.

СУББОТНИК

Элле кир-кипчикден тазалангъандыла

Бахсан района, 2600 адам къатышып, «Зелёная Россия» деген Битуроссий экология субботник бардырылгъанды. Акцияны чегинде эгилче орамларын юй багъудан тазалагъандыла. Энци эсе организацияла жууаплы болган суу жагъалагъа,

агъач тийрекле ёлжюнюгъа, Эсеплеге кёре, 250 тонна кир-кипчик кетерилгенди, деп билдиргенди биеге районуу пресс-службасындан.

Аны баш специалистси Заур Шебузов, быйыл мероприятияла биюнюлюкде бек керекли

болгъанларын белгилеп, адамла барысы да бир акылгъа келип, жашагъан элдерине сакъ къаден къарасала, теворекдеги къудуретин тазалай сакъларга болулугун да чертгенди.

Бизни корр.

Жазылуу-2015

Хурметли окууучула!

Биринчи сентябрьден башлап 2015 жылы биринчи жарымына жазылыу кампания башланганды. Сиз «Заман» газетте связны къайсы почта ёёномонде да жазылыгъа болуукъсуз. Бу магъаналы жумушун узакъгъа созмагъыз!

Бизни индексибиз - 51532

2

Документле
«Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бешинчи чакырылыууна депутатланы айыруу баргъан заманда къол кетюрюлеуи эсеплерини ослеринден уластка эм жер-жерги айыруу комиссияла жарашдырган протоколланы бла биргени тизмелени формулары юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны 2014 жылда 15-чи августда чыгарылган 89/9-5-чи номерли бегимине тозетиуле кийирюу юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны БЕГИМИ

2014 жылда 22-чи августда *Нальчик ш. №91/2-5*
«Россей Федерацияны граждандарыны айыруу эркинликлерини бла референдумга къатышырга эркинликлерини баш гарантларыны юсюнден» 2002 жылда 12-чи июнда чыгарылган 67-ФЗ номерли Федеральны закон 23-чю статьясыны 10-чу пунктуна, «Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясы юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы 2003 жылда 18-чи февралда чыгарылган 23-ФЗ номерли Законуну 2-чи статьясына эмда «Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатла айыруу юсюнден» 2008 жылда 5-чи августда чыгарылган 56-ФЗ номерли Законуну 64-1-чи статьясына тийишлиликде Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясы бегим этеди.
«Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бешинчи чакырылыууна депутатланы айыруула айыруучуланы тизмелени жарашдыруу, тозетиу эмда хайырлануу жаны бла инструкторны юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны 2014 жылда 26-чи июнда чыгарылган 79/8-5-чи номерли бегимине ал кесегине жанында былай жазарга: «Россей Федерацияны граждандарыны айыруу эркинликлерини бла референдумга къатышырга эркинликлерини баш гарантларыны юсюнден» 2002 жылда 12-чи июнда чыгарылган 67-ФЗ номерли Федеральны законун 23-чю статьясыны 10-чу пунктуна, «Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатла айыруу юсюнден» 2008 жылда 5-чи августда чыгарылган 56-ФЗ номерли Законуну 13-чю, 14-чю эмда 15-чи статьяларына,

23-чю статьясыны 10-чу пунктуна, «Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясы юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы 2003 жылда 18-чи февралда чыгарылган 23-ФЗ номерли Законуну 2-чи статьясына эмда «Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатла айыруу юсюнден» 2008 жылда 5-чи августда чыгарылган 56-ФЗ номерли Законуну 64-1-чи статьясына тийишлиликде Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясы бегим этеди.
«Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бешинчи чакырылыууна депутатланы айыруула айыруучуланы тизмелени жарашдыруу, тозетиу эмда хайырлануу жаны бла инструкторны юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны 2014 жылда 26-чи июнда чыгарылган 79/8-5-чи номерли бегимине ал кесегин жанында былай жазарга: «Россей Федерацияны граждандарыны айыруу эркинликлерини бла референдумга къатышырга эркинликлерини баш гарантларыны юсюнден» 2002 жылда 12-чи июнда чыгарылган 67-ФЗ номерли Федеральны законун 23-чю статьясыны 10-чу пунктуна, «Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатла айыруу юсюнден» 2008 жылда 5-чи августда чыгарылган 56-ФЗ номерли Законуну 13-чю, 14-чю эмда 15-чи статьяларына,

Эл молюкно терк айнытырга таукелди
Агропромшенин комплексин айнырга Волгоград областка хан жаны биз да болушукта, дегенди А.Косов министри Николай Федоров, регионго ишле халда айтырганды. Аны айтынганы кере, область жууук кезинде 540 миллион сом алырдык, жылы ахырында дерг дагыда болушукта 700 миллион сом берилдик федераль бюджеттен.
Шендо область мирзеу, тахта кегетле, харбы-хууни бла кеси кесин жолчыгады, сюр биз, эт биз у артка кылды. Алай эсе да, малчылык да урунган, бөлеме кошукта болушукта этиме, миллион кегетерге иш айнытырга хазырдыла. Былме окуна регионда туураланы, койланы, эчкилени кбейте башлагандыла.

Кырымчыла рыноклардан тыш кырайдлы продукцияны кетерилдикле
Россейге кыажу этиме санкция ал алагы РФ этиме жууулду Кыргызан багышы Сергей Асвов правительствону кангышине. «Ол бизге он бергенди рынокдан тыш кырайдлы продукцияны кыстарга. Кыргыз Россеини рынокгола жемиле, тахта кегетле жиберип туралыктык, бу жаны бла бизге онугубу бак улуду»,-дегенди ол.
Кырымны Министрлерини совети ал миллион продукциялары жаны бла мониторингине, контрол этиме республиканы штабын кузурганды. Анда вице-премьер Бегим Батаманов, вице-премьер Сергей Асвов айтырга кере, федеральны программада бла бирге регионго программалар да иштерге керектеди. «Биз дуняда не болу турган биримге ал ишбинин анга кере кузурга тийишлик. Ол болумда бюрократ механизмени хайырлангырга керек тойюлдү»,-дегенди Асвов.

Адыгездя кеп фатарыны 116 койноу ташандырылгыдыла
Быллыны ахырында дерг Адыгезда кеп фатары 16 койге капитал ремонт этерилдик, келе турган жылда да 100 алай койноу жагытырылгыдык, деп айтында ИТАР-ТАСС-ны корреспонденте коммерциялы болмошго, специализацияланган организацияны баш инженер Олег Косов.

Был капитал ремонтланы Майкопда бла шахар малалы Энем по-айында, Тухумый районун Яблоновск элинде бардырылгыдык. Ол ишени тамаларык, 25 млрд рубль организациа берилди болганды. Битеу алай ойташкан, 25 миллион сом багышы иш этилдик,-дегенди ол.
Республикада болган 9 муниципал райондан 5-чи кеп кылати койюде жашаушылары ителирини рестрктин кузургууна Сохандыгана - ишнде дерг 300-ден астам кой эсетте алынды. Октябрьден баштап койлерине капитал ремонт эттерилге сойине ошакларын ай сойин берип башларга болушукта. Орта эсен бла алганды, жылы ичинде капитал ремонт этиме фондуну 100-120 миллион сом тошеди, дегенди Косов. Аны айтынганы кере эм эскертле этиме эсепте кере, ол ахыры кылай иште этилдигинде да тергеп, 15-20 чакыры беп кеп фатары койге ремонт этер улуду.

Японго компания завод сюеирдик «Cokey Systems Co., Ltd» депт японго компания Астрахан областьта солодонго тамаларын кузургууна кырайдлы завод кузур мурутанды. Инвестицияны баш болур депт бегиме 1,5 миллион доллар. Проектин жашауду бардыруу юсюнден тийишлик келишиме регионго правительствону бла аянулу компанияны келечилери кеп салындыла. «Жылы ичинде предприятие тегт минг тонна сирбуу жарашдырылды, андан 200 тонна кислота алынды»,-дегенди ахыры компанияны директорлоруну советинин председатели Исмаил Хирис.
Областын губернатор Александр Жилинин айтынганы кере, проектти улуу магынасы барды фармоцевтика. Глицерини кислота - 1,200 евро медицина дарман чыгарырга сирбуу эм аш-азык промышленностко да суураалык ичиге жарашдырууда хайырлангыды.

Чеченде кыачкычыны устазланы иште тохтадырырга хазырдыла
Чечен Республикада Украинадан кыачкычы усталаны иш бла жалчытырга хазырдыла. Шендо регионда билим беруу сферада жети жаш чакылы бош берди, деп билдиргенди ИТАР-ТАСС-ны корреспонденте Чеченде билим беруу министрлинин башлукусу Исмаил Уаисов. Шендо билим беруу министрствосу Ростов областын социальны жаны бла курулуруну араи бла келишүүле бардыра турды. Алайда сору ведомствону келечилерини кыачкычланы лагерлеринде болушукта эм билим беруу сферада ишлеген специалистте республикада ишлеген держилди.

Усталар артыкта тау районда жетишилди. Карпаны жашау жуулу алырга хазырдыла. Шендо дерг Украинадан республиканы окуучулары бла ооздалы, ала усталар алыган жашуу журтланы аренда чакыларын тевтерилди.
Чечени билим берууню эм илмууну министри Исмаил Байханов айтынганы кере, битеуле, орталык, бийик билим берген эм иш усталыгы юйреткен организацияла Украинадан оыймы кычакчаны, окутууга сойингени неди окуучулар андан ари бардырыгы сойингени окуучулар хазырдыла. Шендо регионда Украинадан республикадо кичин келгенден 180 чакыры бери эсетте алынды.

Дерсе - жангы программаналы кере
Украинаны ог-аосток районолардан кычакчыны сабийлер Ростов областын школларында окуу башлаганды. Аны юсюнден регионго правительствону билдиргенди. Мында окууга 7307 сабий жорюйдү, 3,45 миңден астам сабий 1-чи-4-чю классга, 3,3 чакылы бери 5-чи-9-чю классга, 557 адам 10-чу-11-чи классга бардыла, дегенди ведомствода.

Баш кычакчыны неди дегенди, усталарга, окуучуларга да украинны школ программанасы россеини школ программанасы келишимгенерди, жетичи классдан ари бу ара орталыда башка тартиптеди. «Бизни «бешерикчи» башка кыралда «кону» окуналды. Аны эсе алып, усталаны иш усталыкларындя вадоруюну Ростовдагы институт сабийлени социальны жаны бла методикалы материалны жарашдырылды, украинны школда окуган, эни у россеини школда окуу кыруу сабийлени билим берууню программанары келиширге багыла берууню программанарын жарашдырылды»,-дегенди правительствода.

Краснодар крайны куурторларында бийыл он миллион адам солууганды
Кертиси бла да, бийыл Краснодар крайны куурторларында он миллиондун астам турист солууганды, ол бытырдан эсе 10 процентте кептеди, дегенди регионго курортта эм туризм жаны бла министри Евгений Кудель. Аны айтынганы кере, шендо солуу Туапседе неди Геленджикден эсе Сочиде учуду.

Регионго Туризм жаны бла министрствосуну башчысы айтынганы кере, алтын бери тыш кыралдангыл жый сойин 50 миң турист келип турган эсе, эни у 500 миң. Олимпияда оюндан Сочиде Сочиде 2,5 миллион человек келгенди. Озган жыл бла тентештиргенде, алылгыны соны кудеи бери чакырылган кеп болганды.
«Биз июнда болмошкыла деп кыргыздан алып, июлда бла августда болмошкылабызны ортыгы бла жетиширгендик. Пу-тёвкала иси бөркечлеу учун бардыла, конокко юйлени илери би ишлери анга кере бардырыла», -дегенди Кудель.

Сергей Радонечкинни 70-жылыгына жоралды
Кисловодскде «Кавказ» деген кермон орада жорыкчандыруу маганалары болган эки майдан окулганды - Питогорс өрпюни бла Орусун православный килисны боомасыны советини майданлары. ИТАР-ТАСС-ны корреспонденте айтылгыны кере, «Благословенный Кавказ» деген кермон-ярмарка искусствого 100-ден астам монастырь, килиселе, басмала эм мастерскойла къатыштырыла Валерусиядан. Краснодар, Ростовден эм, Россеиден эм Украинадан. Ала жамоухта декоративно-прикладны искусствуну эм килисны сыйлы затлары кергизторук болду.

Мында дагыда «Астор» славян деген кермон-ярмарка да болушукта. Анда православный, инет-кызыкты, классикалы, билим беруу, сабий эм художеству-публицист литературада болушукта, Андан сора да, кермон-ярмарка чеклеринде «Добро сөздөд» деген жондуруушук акция жарашдырылды, Украинадан кычакчыны болушукта жарыга деп.

1. «Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бешинчи чакырылыууна депутатланы айыруу баргъан заманда къол кетюрюлеуи эсеплерини ослеринден уластка эм жер-жерги айыруу комиссияла жарашдырган протоколланы бла биргени тизмелени формулары юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны 2014 жылда 15-чи августда чыгарылган 89/9-5-чи номерли бегимине тозетиуле кийирюу юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны БЕГИМИ

«Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бешинчи чакырылыууна депутатланы айыруу баргъан заманда къол кетюрюлеуи эсеплерини ослеринден уластка эм жер-жерги айыруу комиссияла жарашдырган протоколланы бла биргени тизмелени формулары юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны 2014 жылда 15-чи августда чыгарылган 89/9-5-чи номерли бегимине тозетиуле кийирюу юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны БЕГИМИ

«Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бешинчи чакырылыууна депутатланы айыруула айыруучуланы тизмелени жарашдыруу, тозетиу эмда хайырлануу жаны бла инструкторны юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны 2014 жылда 26-чи июнда чыгарылган 79/8-5-чи номерли бегимине тозетиуле кийирюу юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны БЕГИМИ

«Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бешинчи чакырылыууна депутатланы айыруу юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы 2003 жылда 18-чи февралда чыгарылган 23-ФЗ номерли Законуну 39-чю статьясыны 1-чи кесегине эмда Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бешинчи чакырылыууна депутатланы айыруу юсюнден» 2008 жылда 5-чи августда чыгарылган 56-ФЗ номерли Законуну 64-1-чи статьясына тийишлиликде Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясы бегим этеди.
«Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бешинчи чакырылыууна депутатланы айыруула айыруучуланы тизмелени жарашдыруу, тозетиу эмда хайырлануу жаны бла инструкторны юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны 2014 жылда 26-чи июнда чыгарылган 79/8-5-чи номерли бегимине тозетиуле кийирюу юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны БЕГИМИ

ДАТА
Спорт - терроризмге эм экстремизмге къажанду

Нальчикни 290-жылыгы бла алгышылганды. Тренерлеге сабийлени къыска заманын ичинде хазырлап келтиргенлери ючюн ыспа этгенди. Ызы бла террористлени кыларындын он жыл мындан алгач Босланды школда жонгычланы бир минутну шош сюеип эсгериге чакырынды.
Жашла тутхан ишлеринде жетишимли болурун сойингени спортну устасы, РФ-ни сыйлы тренери Аслан Жанмимов да айтынды. «Бюгон сизни арагызда хорлагына, хорлатканы да болурла, алай сиз чынты спортчула болганды кыларгы керексиз. Бир айыкында сизни Север-Кавказ федеральны округда эришуле сакылгандарын унутмагыз. Биз сизге бак ышанабыз», - дегенди ол.
Алайда окуяна грек-рим тутушу баш-

«Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бешинчи чакырылыууна депутатланы айыруу юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы 2003 жылда 18-чи февралда чыгарылган 23-ФЗ номерли Законуну 39-чю статьясыны 1-чи кесегине эмда Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бешинчи чакырылыууна депутатланы айыруу юсюнден» 2008 жылда 5-чи августда чыгарылган 56-ФЗ номерли Законуну 64-1-чи статьясына тийишлиликде Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясы бегим этеди.
«Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бешинчи чакырылыууна депутатланы айыруула айыруучуланы тизмелени жарашдыруу, тозетиу эмда хайырлануу жаны бла инструкторны юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны 2014 жылда 26-чи июнда чыгарылган 79/8-5-чи номерли бегимине тозетиуле кийирюу юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны БЕГИМИ

Илму организациаланы федеральны агентствосу алимлени иш хакыларын тизе турды. Белгилесича, имулануу докторуна ай сайын къошак халда 7000 сом берип турганды, кандидатна у 3000 сом. Энди ол система тюрленердик.
РФ-ни Уруну кодексине тийишлиликде ишчини (кызулукчуну) иш хакы кыруу аны усталыгына, этим ишени къыйныгына, анга къоратылган заманнга, этимге ишени игилингине кере тохтадырылгы къалмады, дегенди «РГ»-ны корреспонденте имула бла кюрешкен федеральны агентствону план экономика управлениснын начальнигини орунбасары Сергей Пименов. Аны айтынганы кере, законодательлине былайда логикалары къалайылды? Бир кибик кыйын эм тынгылы этимге, бир кибик уста этимге ишле ючюн хак да бир кибик болушук керекди. Он ишени тамалларын имулануу доктору эсе да, кандидаты эсе да, аны кой, Нобелени лауреаты эсе да, иш хак жаманда этимге иште, ол къалай тамалланганына кере болушук керекди.
Пименовун айтынганы кере, жангы системда иш хакгы алим даража ючюн къошак этилди. Сёз ючюн, баш илму кызулукчу, бола келгенча, имулануу доктору эсе, иш хакы (оклада) 27 миң сом эсе, анга 7 миң сом къошула эсе, аны жангы оклады 34 миң сом болушук. Сиз имулануу доктору тойлук эсегиз да, илму даражаны жоке эсе да, ол неди башка сыйталга бла баш илму кызулукчуну орунунда ишле эсегиз, окладыгы (иш хакыгы) 34 миң сом болушук керекди.
«Чертп айтырга сөөме - иш хакыны юсюнден ол болум ахыр болмагынын. Коллектив кеси оную этеди доктор эм кандидат даражала ючюн илму организациа алган бюджет ахында доктор неди кандидат даража ючюн къошак хак бериге неди бермеге кереклисиз», - дегенди Сергей Пименов.
Аны айтынганы кере, илму кызулукчула ишле ишени жангы хак тылеую юсюнден болум, алимлени окуллары эсе алып, жууук кезинде жангыдан жарашдырылгыды, аны ахыр варианты Урунуну министрствосу бла келишилди, юридический министрствода регистрция эттерилди, берилдик.
Андан сора да шендо келендериню къошакыла кийирилге болушук тюрленуени суюзу бардырыла турды. Аны баш даулашларындын бири - ачыккылысызлыгыды. Имула бла кырайдлы федеральны агентствону окумуна кере, келендериню къошак хакыны тылеую шарт механизмин жарашдырырга керекди.

Тюне «Гладиатор», «Нальчик» спорт комплексында, «Спартак» эм Сабий стадионда спортну тюрлеринден эришуле болгандыла. Ала Терроризмге къажу кюреште бир ниетлиликни юноне жоралнгандыла. Кеслери да «Наркотиклеге - угъай, спортка - хай!» эм, «Экстремизмин жолун кесере!» деген чакырыла бла бардырылгандыла.

Кюл кюч бла тоюшуу.

Турирле «Гладиатор» универсал спорт комплексте къууанчы халда ачылгандыла. Анда сёлеше, КЪМР-ни спорт министрлини орунбасары Хачим Мамагов жаш спортчуланы республиканы Кыраллыгыны, Билимин кюнлери эмда

ланады. 1999-2000 жыллада турган жашлдан жоже жууугу ючюлени сынагандыла. Ала республиканы хазна къалмай битеу районларындын келгенде эдиле.
«Нальчик» спорт комплекседа у кюл кюч бла тоюшуден эришуле болгандыла. Алагач оңир-иңетчиликке къатышкандыла - битеу да жоже жууук адам. Ала Басхан, Урван, Лескен райондан эм Нальчик шахардан келгендедиле.
Терроризмге къажу бир ниетлиликни юноне атылып, «Спартак» стадиона окуучуларны араларында женил атлетикадан ачык биринчилик бардырылганды. Анга 1989-1999 жыллада тууганыла къатышкандыла.
Шахарны сабий стадиону бу иште кесини тийишли юлюшюн къошканды. Анда у спорт гимнастикадан эришуле болгандыла.

ХОЛАЛАНЫ Марзип. Суратланы автор алганды

Грек-рим тутушуну кезинюнде.

«Российская газета».

Культураны жылы

Институт этерикни мажаргынды

Баям, хар халкыда да бардыла алпай адамла, алгага дери бир киши кълуну алып корешмеген жангы кеспери этген. Арта ала ны, ол жаны бла биринчилине, къларган ишлерине багга берэ, бир институт таямаларык зат ны жангы кеси бардырганды, дейдиле.

Кълудайланы Кълуйны жашы Мухтарны юсюнден сөз барса, аны жълган казанасын, къларачый малклар халкыны культурусына салган болмагана улуу кълуйны белгилей да, алай айтабыз. Ары дери болмаган «Балкария-фольклор-этнография теспеу ансамблини курап кълыйм, хар теспеуни сахнага да ол кълар таранды, аланы макъларын, теспеучелени сахна кълимлерин, аланы кълларанда режисзитни да Мухтарны материалларына кере сокыгандыла, тиккенди.

Халкыбызны чынтты уланы

жазырлагандыла. Дагында ол балетмейстерлик, хореографияда да этгенди.

Насышы кюн тууганды

Аллахны кълары эла болур эди, кълыйн сабийлигине да кълармай, Кълудайланы жашлары насышы кюн тууганды. Аны юсюнден бир жол фольклорчу Джуртубайланы Махти былай айтканды: «Эрте заманда тауларны кълыйн сыйлай айлары болгонды-тотурун ала айы (25-чи февралдан башлап 25-чи марта дери) эмда тотурун арт айы (25-чи апрельге дери). Он кезде тууган сабийни эми, иги шартлары барды деп ийнангандыла. Кълудайлы Мухтар да тотурун ала айында кългенди дунин жарыгын».

Балетмейстер бла къл керу тобушун, аны молочулугуна юсюнден да жазу туурамын десе кълге, ол хореографияга кълалы да кългенди соругура ала мамал болмаганды. Алай Телпеланы Алминни бир статьясында Мухтар кеси аны кълалы торло эсгертип табыл кууанды. Кълудайлы келгенди бу кунер сагна? - деп сорган эдим бирде Мухтарга. «Бир жол, бир ач ююндеме, баар тийресинде айлана кетип, аксынданы шак болу эдим, амалсыздан, не этери билмей, къллармы кълге жайлы, ары-бери секирип башадым. Адамла мен теспеген этген сунган болур эди, тегерегине жыгылгы тура эдиле. Бир дунганга ууу келди да, кълудан тууп, ашканга элтиди. Андан бери теспемиз, хар ким да мени аллама лгыман салкык сунт...»

Бу сөзлени ахыры чам бла башала эсе да, халкындан улуу ырзалыктын, махтатуу талканды Мухтар. Кертди, аллай даражага ол тер жетип кълмаганды. «Балкарияны кълуар ючюн, Правительствону ююне неча кере барганын, жангы куураллык ансамбльде «Балкария» деп аттадыр ючюн, кълалай ушактыла, даулашла бардырганыларны юсюнден ол айтып башласа аллага ийнанган окума тын туйоу эди. «Башка халктын ансамбльдерине «Алан», «Ахазия», «Адыген», «Хакасия», «Алтай» деп аттарга эркинде, бизге уа нех жарамады? Айтылганы ару, эсде да кълалыктыды», - деп кесини

оюмун кваты кълорууларга керек болгонды. Жалаңда тутан ишени постлюктер ийнанган, халктын чекиси юносин иенас кълторалык эди ол керекиси даулашланы, сөзлени да.

Акъсыга акъ дей билейик

Жашауда дайым да тоберге тошери былайл кълужур болум бла: бир адам битен жашауну оюгын ишине берип, аны башлап, ол айткы юносин болгондай а, башчы артык болуп кълган. Жарсыуга, Кълудай улугу да тошери алай ачуну сунгарга. Сейрим, «Балкарияга» келген экимчи-ючюно тълно, Мухтарны атын сагыман. Упбалшаны Мутайны айтып тургандыла.

Аны уллуугу, фахмулуугу да бир адамда да ишклик туурдурмайды. Алай, эторкюн тутуп, тарыхны бузарга уа нех керекди? Насышы, «Балкарияны» биринчи тълпосу сау-эсенди, ала улутуму кълыйгандыла кимини башчылыгы бла «Терек» санаторияда жойлал, релитциалны бардырганылар?». «Бир жол Мусулаланы Сакинат бла ушакъ эте, ол Мухтарны былай сөзлени эсгерип, жюргемин кългозгарган эди: «Хар замандача, иште кирип барса да (Кълудайны) ны Кълыйн аты малклар кълрал драма театры мекомына), хар маңга тобоген кълзелрин кълурдуганын сөземе. Кълбырганда приказла тагылганын жерде аны киши айтканы анга дер? Бестон теспеули болмаганын таулупа не ансамбль кълрайдыла, деп тургандыла ансы (алай жамиле эд халкыбызда да бар эдиле). Малкларын тукмуларын тамгаларында да къларганды, жер суу ала кирген, жануарланы, хансланы атларын тауча, орусча да келтирип хазырлаган, башка китابلары да мурдор ташыбыздыла тарыхыбыз».

Мухтарга атап Жалаңда бир жаме адам ол кълдар ишени, болушукчуусу болмай, кълалы торло бардыра болур эди деп, сейр этерчиди. Мухтарны ахыр жолга ашыра, Джуртубайланы Махти Кълудай улугу жангыс бир адам кълалы бир иш этерге болгуну кългозотот кетгенди, деген эди да, ол сөзле дайым да тошедиле эсиме. Мени ангылаума кере, ол кълдар чыгарманы хазырлар

Тюрк-кавказ фольклору акъсакылы

Арт жылларында Мухтар тюрк тили республикалада къл болга эди. Татарстанда, Башкыртостанда, Чувашияда, башчалада да. Тюркге уа, дайым да барып, жюргиге да киргенди, кеси ююргеткен сабий коллективлени да элтенди. Анда аны «тюрк-кавказ фольклору акъсакылы» дегендиле. «Мухтарны жашауу бир аламанат художестволу фильмин жигитине ушайды», - деп да жазгандыла. Кълалы кълло кълторолоп, саугыла, дипломага, ырызаклы кългытыла алып кълйтуму эди ол алдан. Сора, редакцияга келип, халар айтыр эди.

Кебюсюнде Кълудайланы Мухтарны юсюнден сөз барса, ол жыйрмага жууук китапны автору болганын эсгерейиз. «Мухтарны жашауу кере, алыкы да биз толу сезилганыбыз аны бизге кълыйган хазнасыны чынтты багысыны. Анга дери кълыйсы алим неча балетмейстер жазып ангылатканды теспеду тегеректе барганын кюн, жарты тогайны ала ол болганыларын. Жаш аяк бурунларына турганыны бурунгу ала-бабаларыбыз кълыйсы жануардан алганыларын, Элигата, Тогурга, башка тегеректе атылган теспеулине магъларланы ала билгемиз эдик?». Аны кълыйлык, былай сейрилик теспеули бардыла малкларлылары бла къларачыйлыны деп, аны айтканы анга дер? Бестон теспеули болмаганын таулупа не ансамбль кълрайдыла, деп тургандыла ансы (алай жамиле эд халкыбызда да бар эдиле). Малкларын тукмуларын тамгаларында да къларганды, жер суу ала кирген, жануарланы, хансланы атларын тауча, орусча да келтирип хазырлаган, башка китابلары да мурдор ташыбыздыла тарыхыбыз».

Мухтарга атап Жалаңда бир жаме адам ол кълдар ишени, болушукчуусу болмай, кълалы торло бардыра болур эди деп, сейр этерчиди. Мухтарны ахыр жолга ашыра, Джуртубайланы Махти Кълудай улугу жангыс бир адам кълалы бир иш этерге болгуну кългозотот кетгенди, деген эди да, ол сөзле дайым да тошедиле эсиме. Мени ангылаума кере, ол кълдар чыгарманы хазырлар

Мухтарга атап Жалаңда бир жаме адам ол кълдар ишени, болушукчуусу болмай, кълалы торло бардыра болур эди деп, сейр этерчиди. Мухтарны ахыр жолга ашыра, Джуртубайланы Махти Кълудай улугу жангыс бир адам кълалы бир иш этерге болгуну кългозотот кетгенди, деген эди да, ол сөзле дайым да тошедиле эсиме. Мени ангылаума кере, ол кълдар чыгарманы хазырлар

Мухтарга атап Жалаңда бир жаме адам ол кълдар ишени, болушукчуусу болмай, кълалы торло бардыра болур эди деп, сейр этерчиди. Мухтарны ахыр жолга ашыра, Джуртубайланы Махти Кълудай улугу жангыс бир адам кълалы бир иш этерге болгуну кългозотот кетгенди, деген эди да, ол сөзле дайым да тошедиле эсиме. Мени ангылаума кере, ол кълдар чыгарманы хазырлар

ючюн, эки-юч жашуу да азды. Ахыр ючюне дери да кълыймаганды китابلарын жазганын. Аны юсюнден да Мусулаланы Сакинат былай дейди: «Бек ардагыш кытабын: «Редакторлугун этсөн эди», - деп, маңга келтиреді да, айтты: «Терк бол, терк бол. Билесе да мени халими». Кълудан келгенине кюрешме аны бла. Аны ахыр ючюнде иште барсам, кълыйсы алмыны сакалп тура эди. Къл жамаларын алып кетеди да, эки сагыздан а Мухтарны бушуу халары келеди...»

Насыбына, Кълудай улугу жашауда анга коч-кълуру берип, къл эттирип турган адамлары бар эдиле. Былайда Жабелланы Лидия бла Къларчаланы Халиматы сагынырга керекки. Биринчи, Мухтарга атап, аны жашуу, чыгармачылык жолларын да ачыкылган тынгылы китапны авторду. Халимат Кълудай улугу ишди тандырган, кълый барса да да, таулланы атларын иги бла айтдырып, аш-азыгыбызны кългозотот, таулу тиширну ююгосо болганыны турады.

Къл беллиганган - къл кериди. Мухтар да алдан эди. Ол жашауда белгиле адамла бла тобошген сора ала бла шубулук да жюргеткенди. Белгиле болгалары жырчы Бисер Киров аны чакырыуу бла Минча тауну тийресинде бардырылган «Алтын майдан» да болгонды. Дагында башка болгалры билгич тишируу Ванга бла да тобошгенди.

Эки жыл мындан алгга Элборус районда Кълудайланы Мухтарны хурметине атап «Нарт журту» деген фестивал бардырылганды. Ары аны аруу кълген Къларачай-Черкесден, Тюркден, Огзурга Малклардан, башка жерден да жыйналган эдиле.

Мухтар, сенн сохталарын, шу-ехларын, халкың да эслеринде кетермедиле. Сен нарпаны туудуларыны эд культураларына, тин байлыгына, адет-тюрлерине сейрлерин куозат, сюйдюрюп кеттесе да, мындан ары да атың унутулмазын айтынабыз.

САРАКУПЛАНЫ АСИМ. СУРАТДА: солдан онгга: Кълудайлы Мухтар бла Упбалшаны Мутай. Суратын ШАХМЫРЗАЛАНЫ Алексей алганды.

Акция

Врачла парка келгенлени саулукуларын тинтгендиле

Республиканы Кардиология орасыны врачлары Нальчикте Атажукун атлы паркында «Береги своё сердце» деген акцияны бардыргандыла. Аны кезиуонда (юч сагатты ичинде) жетишилген аслам адамны саулукуларына къралганды, деп билдиргендиле Къл-МР-ни Саулук сакалуу министрствосуну пресс-службасындан.

Бизни корр.

Араны баш врачыны Кушлурун толтурган Оксана Шансигова айтханга кере, акция кълыйматы болганды. Врачла къларгаанланы асламысы, жюрекеринде проблемалары бола турганын, полклиникалага бармай, саулукуларына улуу кълло болганла эдиле. Алай багыу мадарланы узакъ болжлга салган игиге келтирмели болмады.

Акцияны бардырууга кардиология, медицина имулануы кандидатлары Заурбек Батыров, Жанатайлы Людмила эм Зарема Тагалеева кълтышкандыла. Ала хар кимге да тынгылы къларгага корешгендиле, сей-ирлери, соруулары болганыла да консултация этгендиле. Жюрекеринде къркоруулу тюрленуле ачыкылганганланы уа тынгылы диагностика этерге кардиология арага ашыргандыла.

Врачла инфаркт бла инсульт деген ауруларны салттарыны юслеринде эсгерипуле да этгендиле. Бек биринчисинден, адам тюртонуно кългозга керекди, сора артыгы бла ашамазга. Дагында азыкда такта

ЭСЭПЛЕ ЧЫГАРЫУ

Муратлары асламдыла

Россеини МВД-сыны Нальчикде Управленийысы жамает совети жашны озган кезиуонде ишени эсебин чыгарганды. Анда белгиленгенине кере, оператив-изиле ишлеге эм профилактика мадарларга эни эс бурулганды. Бийик окуу юледе студентлени алайл организациаларын куурарга кереклини айтканды.

Сез ючюн, жамает советни членни, «Курулушчу» колледжин директору Заурин Суновне кеси билдиктер эткен окуу юледе ол иш этерге кууралганын айтты, башчала да алдан ююго алса, иги этериклени чертгенди.

Ил службаны полковник Альберт Унагосов управленийысы жамает советини иги ишлегенине белгилегенди, жаш тългоге насихатлык этуонно даражасын кълору бююнюкюде артыкча керек болганын айтканды. Бу ишде Россеини МВД-сыны Къл-МР-де Управленийысы акъыбаллык болмаганыны ишлери жаны бла службасыны инспекторлары бла биргип ишленуе магъланы

лыгын айырып чертгенди. Жамает советни членлери сентябрь-октябрь айлада акълбаллык болмаганыны ишлери жаны бла службаны инспекторлары бла бирге Нальчик шахарны окуу ююлерине барлыкдыла, жаш тълпоно парвано гана буа уа адресге келсинле: «Бизни шахар. Телпичный тыгырык, 2-чи юй».

Жыйылууда жамает советни членлери сентябрь айда граждандланы приёмга алау графикалери да къларгандыла эм аны кълбын кългенди. Ала айны хар геуорге ючюнде 10-дан 14 сагатка дери адамла бла тобошедиле эм селвешиле, онларны кере, тилеклери толтурууга болушадыла. Айтырыклары, тилеклери болганыны уа бу адресге келсинле: «Бизни шахар. Телпичный тыгырык, 2-чи юй».

Басмагга ЛУКЪМАН улу М. хазырлаганды.

БРАКОНЬЕРЛИК

Жануарларны кълоруулаганлагга - ахча саугга

Табийгат байлыклары эм экологияны министр Сергей Донской «Известияны» корреспондент Светлана Субботинага интервьюсунда айтханча, аны ведомство браконьерство кължаме кюрешин кългозотот кългы алыктыды.

Министерство браконьерствога кължаме кюрешин кълалы мадарларны белгилегенди? - Браконьерство эм жануарларны законсу сагуу-алуу кълралды алыкча кен жюрюйдиле. Андан жай сайын кълралы улуу зардан тошери, аны влечми 19 миллиард сомгга жууктуду.

Браконьерствон латентносту 90 процент болады. Башача айханда, битен кълралды ол жаны бла этилген 48-50 процент бурлупусланы ачылганын жалаңда 10-дан бири тентги бирди. Аны бла бирге уа ала ючюн жууакар тартылганына жалаңда 80 процентин туттадыла (тазир тълпоу, эсде тартылганына...), ол бекги керюмюду.

Биз халкыны бу торло кореше кълтышдырууну мадарларын илейбиз. Ол санда инспекторланы эм граждандланы законсу жуулуктыла кължаме кюрешин кълалы кълтышдыруу да барды. Жер башында да санда кълган жануарларны сакалуууга улуу эс

бурулды. Былайда болушукчула лага саугга этуонно магъланы да улуду.

Башача айханда, адам амаллыктыланы тутарга болуша, ахча саугга алыктыды? Аны влечми кълалы бир болушукту? - Аны юсюнден айтырга кълыйна. Ол механализми бир неча варианты бардыла. Бизни улугу-бузга кере, теленир тазирю 30 процент болушукчуура берилгенди. Алай бла уа ахча саугганы влечми жуозле бла минг сомгга жетерчиди. Мен толму ийнанганмын, бу алам жалаңда инспекторларга угбай, табийгатыны кълоруулага кълтышдырылган хар граждандланы интиндири амал болушукту.

Ахча саугала кълыйсы фондла теленириликте? - Халк релпелестыла кългозотот программаларга кълтышдырыла болушукту. Жануарларны дунясын кълоруулау жаны бла эркинлик саулудыла россеини регионлага берилгенди. Эни бл кълалы таянч жарамады кългыдыла, алада уа браконьерствон тыгын ючюн саугганыны влечми кълтышдырыликте.

Сизни оюмуугузга кере, кийик табийгатын кълоруулау кълтышдыруу ахча инспектор керек болушукту? - Сөз жер башында жашаган кълларны юслеринден бара

эсе, бююнюкюде бизни кълралды инспекторланы саны 3,5 минг адам болууга керекди. Аны бла бирге уа 2000-чи жылны башында халкы азайганына ол инспекторланы кълоруулау эспецалист-летимежелерин ючюн а, Министерство бусагата егерлени санын кълбейтирге корешеди. Сөз ючюн, быттыр кълыйл этилген законды ошондон онсу этлеси жуккы заманда регионланы субвенциялары 2,6 миллиард сомгга жетерчиди.

Президентни эс белюнуу аз жаныуарларны кълоруулау эслерин илгендиле? - Владимир Владимирович битудуны соообществода аз санын жануарларны кълоруулау улуу магълана берген кълралы башчыла даякыра кюрешкен онсу этлеси азилеи олопарды жаратылууну эм аны тейилат болумда жашаууна сабактык этууге бек

уруу эс белгенлери турган. Андан сора да, Амурну тийрелеринде жашаган кълаланы сакалуууга бек улус эс беледи.

Ол жануарларны сакалуууа жетишилме бармыдыла? - Сочиде миллет паркта ол жануарларны сакалууу программасы жашауда жетишилми бардырылган, орта азиялы кълаландан тълло алынганды. Бусагата паркны территориясында аланы 5 балалары вседиле. Аладан ючюнон биз табийгата - Кавказ запovedникге - жиберип муратдабыз бийыл жаз башында окума.

Бу жууккы заманда кълалы балканын чыгыш этликиде? - Бу сферда жетишилме парктин 2030-чу жылга дери кезуге белгиленгени айны барды. Аны бла байланы документлени 2014 жылда правительство кълыйл башында кълалы этликиде, миллет парк, заказникле кууралырыкдыла.

Быйлыны ахырына дери «Шайтан-тау (Оренбур областы), Ингерманландия» (Ленинград областында) запovedникле ачыллыкдыла, «Кавказ» запovedник кентерилгилик. Бу жууккы жылда Приморский крайда Бизин черекни бассейнинде миллет парк болушукту.

«Известия» газетини 2014 жылда 25 августта чыккыган номеринде.

Презентация

«Аггач жолчу кългга» ышыны барды

Бу кълпде «Экология ююрету-юн жолук» «Аггач сураты» деген проектти презентациясы Тирнуоуу шахарны биринчи номерли лицейинде этгенди. Ол «Гитче шахарланы эм элени маданий суратлары» деген би-теурессой эршиуде биринчи жер алганды. Бу конкурс Елена эм Геннадий Тимченколаны жандоуруулук фондлары, Культура министрствосуну эм маданий менеджерлени ассоциацияларны болушуклары бла бардырылганды.

да быйлады жангыс да бир тар жол бар эди.

Проектти башчысы Этезланы Фатиматын билдиргенине кере, ол конкурсу РД-ни 97 субъектинден 2470 аслам проект жиберилгенди. Къларгы-Малклардан заяканы жангыс была ийгендиле: «Биз окууучула бла экология ююретуу жаны бла кыл ишлейбиз, бизге маданий миллет парк да болушуды. Мен башчылык эткен музейни келеринде былай реформитилганы бардырыууга онугубу бар эсе да, аланы табийгатада этдорюрге амалыбыз жоку эди.

Маршрутубузну узунугу 2700 метр болушукту. Он стаянка кууралдыкы, алада кълонкулга Элбурс элини тарыхы бла шагырейленириликте, мында барган сууланы, ботен нардат тереклени юслеринден да къл жангы зат билдикли. Жолчукун октябрь аны алында ачар умутубуз. Ишлеген ала апрель айдан башлап ноябрь дери эттерикчи».

Дагында презентациядан сора билдиргенлерине кере, бир кылде ары эли адам келалыкты, кълоруузуулукту да аслам эс бурулушукту, ахча бир зат ючюн да тегере керек той-олдо, Кир-кичик жыйлырга жерле да болушукту ала.

ЛАЙПАНЛАНЫ Мадина

Кёрмочле

2-чи сентябрде да Нальчикни 290- жылгына жорлонгон мероприятияла бардырылганды. Ол сенде белгилу художник Мухадин Кишевени Аксрпольт центре энци кёрмочо ачылганды. Ары КМР-ни Кудурта министр Мухадин Кумахов, республикада Адманы эркиликтери жаны бла уполномоченный Зумакулланы Борис, «Заман» газетни баш редактору Атаманы Жамал, Художникни союзуну башчысы Геннадий Темирканов, дагыда суратлуу искусствого сансыз болмаган көп адам келген эди.

Кишев бир талай заман Испанияда жашаганы себепли аны арт жылда ишлерини аспамысында биз ол кырларны табылган, аны культура, тарых магананы мекимларин, дагыда философия ишлерин көрөбиз. Бу жол да алай эди. Аны «Кумула», «Атлантикалык океан», «Ким эсе да келди», «Табигыйы байрам», «Опозиция» деген композициясы

дарлы адамла, ол кеси айтанга көре, жашуудан алынгандыла. Лорка ол градусуну, жашууда чойрейкилене болмагында бийке жетдири, тура этгенди. Кьабартылы художник Мухадин Кишевени ишлеринде Андалузия тюрлюнде ариулугуна, бурунгу тарыхна кьуана, дагыда мында көп тюрлю жашарлыкты бардыла, дегенча көрөндю. Ол

Мухадин Кишев бла Жаклин Диана Мосс.

Ол тегерегиндеги дунияны энчи ангылайды

эм башка чыгармалары алайлыгы ачыклагандыла. Художникни юсонди айта, бек алга аны тюрлюне бла уста хайырланганын, ала бла «ойнаганын» белгилеге керекби. Баям, Испанияны Андалузия, Гранада деген жерлери келени эслерине замансыз жооптан поэт, драматург Гарсия Лорканы келтиредиле. Аньча, турган жерин сойген, аны юсонден муад, жарысулу, алай улду сиймеклик бла жакынкы айтан болмаз. Ол кьаты байламлык назмуларны, статьяларды, пьесаларында да сөзидиле. Арткыда «Кьаны тюрлю» Анда болган кьазылуук, бушуу, ажымлы кьа-

аны тюрлюне бла, суратларыны композициялары бла көргюзтеди. Аны философия ишлери да усту адуурадыла. Сөз ююн, «Мени куарканы юсонден тыш куаркыла», «Опозиция» дегенле геометрия формалы суратладыла. Биринде – кьынгыр, толкундула кийик кызды, экинчисинде уа – тугай ичинде куарлган спираль. Художникни жашууну ал кезуюо арткы тынчлыкты болмаганын эсгербиз, биринчиге кьарай, Биреуюо акылы бла арзыу болмаганын, кесини энчи оюму тукеллик бергени уа тегерек халда ачыклайды автор. Мухадини чыгармалары көп тюрлю белги, формалы, темалы

болганылары юсонден ары көлгөн кьонакыла да белгилгендиле. Ол Испанияда жашаганлыкты, гиче турган жери бла байламлыгы юзгөнгөн, аны хайырында Кьабарты – Малкьарны юсонден тыш куаркыла да белгилеген Геннадий Темирканов белгилгенди. Мухадин Кумахов а художникни юй бийеси Жаклин Диана Моссча энчи успас этгенди. Ол Кишев тынчлыкты ишлеп тюрр ююн, аны чыгармачылыгы бла байламлы көп тюрлю жумушларын боюунда алганын чертегенди. Бизни жерлешибизни ишлери мени жюрегимде кьуачан, ырызлык туудурадыла, дегенди Зумакулланы Борис да. Атал-

ны Жамал а художник, дайым да газетни редакциясына селешип, халны, болууну, ишни юсюндө сорганын, статьяны жиберегини да билдиргенди. Ол, республикага келсе, районлага, узак элгеге барып, жаш художниклеге мастер – класса бергенин улпу курмаз да айтады. Аны жамуат куулукчунуна ишлери жалада белгилесе тийишдиле, дегенди Жамал Жабирович. Мухадин Кишев келир жыл юйбейин белгилеркиди. Бу керим аны чеклеринде куаралганыдан биринчи. Жукьу эшаманда, баям, художникни башка чыгармаларын да көрлюкюбиз.

Суратчыларыбызны чыгармаларына жер-жерге сейир улугу

Кёрмочно Мухадин Кумахов, Гичандан.

Миллет музейде уа эрттеден тегере айланган арткында кьуралчу художникни отч көрмочлери ачылганды. Хар заманда, анда кьарачу аслам эди. Ол мында тахылган живописге, графикага, скульптурага, кьол усталаны ишлерине да сююн кьабартганды. Көпте уа Мухадин Кишевени кёрмочюндөн келген эдиле бери. Республиканы битеу да художниктерини чыгармалары бир жерге жыйылган экспозицияда жаш авторланы атлары ик кесек болганы кьуу-

андырады. Бу жол да ол эслерине кьалмакыла. Азырынчиде аны тамата коллегалары да белгилгендиле. Геннадий Темирканов билдиргенге көре уа, бир талай авторну ишлерин Волгоградда болган кёрмочке ашыргандыла. Музейдеги да жуукьу заманда Севарнал Осетингга кетеркидиле. Бу шарт бизни художникле тохтамай ишлеп турганларын, мындан тышында выставкалага да тир кьатышханлары ачыклайды. Аланы дайым да кёл-

лендирген, илхам берген да табигьгаты, сиймекликди, ариулукду. Барын да көрөбиз мында. Тиширзула боуналары артында жарыкларын хайырланганчадыла. Аланы натормортлары, живописи ишлери да уллу сезим бла этилгендиле. Баям, андан айтан эди, кёрмочно ача, кьол уста Александр Пазов суратлуу искусствода тиширзула оза барганчады, эр кишиле алдан колго алырга келеркиди, деп.

Эр кишилени чыгармалары бир кесек тарых жанына, философияга тарта сөзөлдө да, ала да эсде келерича кьаладыла. Тау башла, голле, сабийле, жаньуарла, бурунгу элде, эски Нальчик – бары да турган жерибизни, авторланы анга энчи көз карамаларын ачыклайды. Сөзсюз, усталаны ишлери

кьарачууда энчи сейр туудурады. Михаил Тхакумашевни скульптуралары, Герман Паштовну графикасы, Бакуланы Владимирни, Занкишиланы Ибрагимни, Акькьызыланы Сираны, Ахматланы Леуанны, Болатланы Людмиланы, Михаил Горловну, Анатолий Кониини, Залимхан Индрисовну ишлерин башхала бла жангылыр амал жокьуду. Ала битеу да республикада суратлуу искусствону витклары болуп тахылдыла. Мухадин Кумахов, хар кьыйда болса да, музейгеге барып, художникни чыгармалары бла танышканын, алай, бизденча, бир фахмулу, бир бирге ушамангын устала кел жерде жокьудула, деп бошдан белгилемген эди. Дагыда кёрмочно сыгы ары кьатышкан художниклени санларына, усталыкыларына көре көтиролгонден сора да, аны ачылууна кимле кьатышканына көре да болды. Бу жол Миллет музейге узак жерде, шахарда урунган жерлешерибиз иш этил келгенча эдиле. Мухадин Кишев, Герман Паштов, Хамит Савкее аны энчи кууат, мааньса бергендиле.

САРАККУЛЛАНЫ АСИЯТ. Суратланы автор алганды.

ХАУА Шимал Кавказда сентябрь, жайдача, жылы боллукьуду

Кюз да келди. Алай эсе да – кьыйгы этмегиз – кьыска кенчкени бла билексиз жьыркыкыла шакафалга сутгарга керек тойлоодо. Синоптикле айтанга көре, бурегонда жашагылагына эм кьонакылага табылгачт кеси сауга этип бергенча жылы боллукьуда келе турган энчи жьыйкыкыла. Анык эм исын коюле боллукьуда, артында коюдо. Хауа 25-30 градуса дерги жьыйкыкыкыла регионда. Кечеленде уа салкынырак боллукьуду +15 +18 градус. Бир бир жерде жьыйкыкыла жаруаркыла. Битеу алып айтсак, ачык кюнче, хауа да жылы

боллугьу ушайды. дегендиле Ставропольдагы гидрометеорология аралы кьулукчулары. Крайдан эсе артыкыда исси боллукьуду Шимал Кавказны республикаларында. Сөз ююн, Чеченча хауаны температурасы +30 +34 градус болуп турлукьуду, көп батандан сора да +16 +19 градус. Улуу болмаган жауунда да жауаркыкыла. Келе турган жуукьу кезинде Дагыстанда да исси боллукьуду. Мында июндон хауа 30-33 градуси дерги жьыйкыкыкыла, кече уа иссилик 17-19 градуса дерги тошоркиди. Каспий тегинки жагысындагы республикада кюзи биринчи кон-

лериде сакь жауунга жуаркыла боллукьудула, энди келлик жьыйкыкыла ортасында уа, метеорология айтанларына көре, жылы боллукьуду. Кьабарты-Малкьарны көпчө да булутта басаркыкыла, мында да, келге созулмаалык жауунга жуаркыкыла, хауа июндоз 26-30 градуса дерги жьыйкыкыкыла, кече уа хауа 15-17 градуса дерги тошоркиди. Шимал Осетияда да хауа болулда тюз алачадыла – июндоз хауа 27-30 градуса дерги жьыйкыкыкыла, кече уа хауаны температурасы 15-18 градус боллукьуду. Кьарачай-Черкесде жуукьу кезинде сакь жауунга жуаркыла боллукьудула, энди келлик жьыйкыкыла ортасында уа, метеорология айтанларына көре, жылы боллукьуду. Келе турган жьыйкыкыла Кьарачай-Черкес Республикада жауунчука да жауаркыкыла. Ингуштияда хауа болулда ала лайладыла – асламысында ачык жылы кюле боллукьудула, хауа июндоз 27-30 градуса дерги жьыйкыкыкыла, кече хауаны жьыйкыкыла 14-17 градус боллукьуду, бир бир жерде жауунга жуаркыкыла боллукьудула.

«Комсомольская правда» газетин.

Баш редактор АТТАЛАНЫ ЖАМАЛ

РЕДАКЦИЯ: БЕШПАЙЛАНЫ Муталим (баш редактор оубрасары) КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан (баш редактор оубрасары) ТОКЪДУЛАНЫ Борис (жууялы секретарь) ТЕКУЛАНЫ Хауа (жамауат – политика бөлмюню таматасы) САРАККУЛЛАНЫ Асият (культура бөлмюню таматасы)

ТЕЛЕФОНЫ: Редакторну иривманын – 42-63-01. Баш редакторну оубрасары – 42-38-21, 40-64-82. Жууялы секретарь – 42-66-85. Секретариат – 40-93-62. Корректор – 42-63-52. **РЕДАКЦИЯНЫ БӨЛМӨЛӨРИ:** Жамауат-политика жашуу – 42-67-68, 42-24-02. Культура – 42-75-82. Социалдык-экономика – 42-66-73, 40-59-18. Жагьызыкыла эм спорт – 40-39-93, 42-66-71. Письмола эм реклама – 42-37-94. Типомашча – 47-31-28. Сурат алуучу – 42-68-72. Бухгалтерия – 42-30-87. Оператор – 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторга бле кьызгачт жоортоймай. Кьоз жазмагалга республикадагы эм ала арткы кьайтарылмадыла. Газетде басмааланган материалда айтылган оюмла редакцияны оюму бла кесилемесе боллукьудула. Алай айтылган хар зат юн. Россия Федерацияны Басманы юсонди законуна тийишлиликке материаланы авторлары кеселери жууушылдыла. Редакция автордан 400 гезит тизгилди (машина бла жазылган 5-6 бет) кезино алмадыла. Газет Басманы эм асламы информцияны эркинликени кьортуору жаны бла Кьабарты-Малкьар регион инспекцияда 1994 жылда 14-июн юндолу регистрация этигенди. Регистрация номер — Н—0066. Индекс — 51532

Дзюдо

Битеукоманда зачётта – экинчиле
Кьрымда дзюдодан «Жай – 2014» атлы халкыла аралык жаш тёлү турнир этгенди. Анга 150-ден аслам спортчу кьатышкандыла. Ала онтёрт эм онжетти жылгьа дерги жыл сан категориладыла эришгендиле. Бизни республикадан анда «алтыны» Хизир Блиев бла

Георгий Иванов алгандыла. Астемир Шакирков экинчи жерге чьыкганды. Эденлааны Алим, Унаналы Тимур бла Маймаланы Расул доммак майдаланы кьытхандыла. Унаналы Тимур а дагыда кесини жыл сан категориюсында эм гиче аурулугу болган спортчуча

энчи белгиленгенди. Битеукоманда зачётта бизни киле экинчи жерде, аладан алгач хакасчыла бардыла, деп билдиргенди КМР-ни Спорт министрствосуну пресс-службасындан. **Бизни корр.**

ЭРИШМУ

Бет жарыкылы кьайтхандыла
Кьарачай шахарда бел бауладан тутуп тутушудан Кьарачай-Черкес Республиканы башчысы саугаларына турнир бардырылганды. Анга СКФО-ну республикалариндан бла тьыш кьыраладан онеки команда кьатышкандыла.

Кьабарты-Малкьардан анда эришген алты спортчудан тюрлюсю майдала бла кьайтхандыла. «Кюмошю» Мокьаланы Мусса келтиргенди. Аслан Голчанев, Расул Баженов бла Мурзабек Мисостов а доммак призёра болгандыла. Аланы тренерле

Гажонланы Юрий, Чотчаланы Элдэр, Олег Тхагалетов, Замир Голчанев, Хусен Тленкопанев юйтердиле, деп билдиргенди КМР-ни Спорт министрствосуну пресс-службасындан. **КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.**

Жол

Жалган садакычыла

Светофорла кьызыл жангач кезинде алайда тохтап турган водителлерден ахча тилеуюле асламында кьызгалы юйлене сабийлеридиле. Автоматинала алай көп жюрегөн жолада абадан адамла ашырмай айланган балаланы жашууларына кьоркьу уллуду. Ала авария кьыйынлыктыга тошмөз ююн, ГИБДД-ны кьулукчулары эм акьыбалык болмаганыны ишлери жаны бла служба республиканы ара шахарларында профилактика мадарла этгендиле. Инспекторла водителерге садакы тилеп айланганына кьбюсю сакьатла болмаганыларын, кесперин мискинчеле көрпоз-ленликке, саулукулу болганылары аныгалхандыла. Сабийле ахчага алданын, транспорт кьыстау бара турганлай, аны аллына чьыгып кьаладыла. Алай бла кесперине, башхалага да кьоркьуу саладыла.

Профилактика мадарла бардырылган кюн жолда кетип барган автоматиналаны водителеринден ахча тилеп айланган беш сабий тийишли жерлеге этилгендиле, жолочучу бла ол темгаза 50 ушакь бардырылганды. Жолла-

да, орамлада сабийлени кьоркьуусулуклары ююн атала, анала эм ГИБДД-ны кьулукчулары жууаппыдыла. Аны интууга жарамайды.

КМР-де МВД-ны ГИБДД-сыны управленийсы пресс-службасы.

Уруучулук

Бизларындан кьыска тошуп
Эски Черек элде жашаган адам Россияни МВД-сыны «Урван» бөлмюне жазган тарыгыну кьызгачтында бир нөнча кюн мындан алгач элини кьатында отлай турган ийнеги тас болганыны юсонден билдиргенди. Полиция ишни кьолгга терк алганды эм маллы ким урлаганын тохтадырганды. Ол Эски Черек элде жашаган, эндиге дерги да уруучулук бла бөлмюне 45-жылдык кишиди. Бусагата анда улгоновын иш ачыну юсонден вопрохса кьарала турды. Андан сора да, ол элде башка да аллай аманлык ишлеге кьатышканы бла кьалганы тинтиле турды.

ОТ

Алтын бла тутулганды

Россияни МВД-сыны «Проходный» бөлмюне ол жерли 32-жылдык адам келип, юйонден 20 минг сом багыасы алтын затлары урланганларын айтады. Ол Проходный шахарда Ворошилов орамда жашайды. Бөлмюне оперативликтери ишкликке биреуюн туткандыла. Уруучу Благовещенко элде жашаган 33-жылдык тиширзуу. Ол этген аманлыгынын боюнуна алганды, урлаган алтын затлары сыйрылгандыла. Анга улгоновын иш ачыну юсонден вопрохса кьарала турды. **КМР-де МВД-ны пресс-службасы.**

Эм женгил жорукьула окьуна толтурулмасала...

Бьыйл Кьабарты – Малкьарда отну зарындан беш адам этгендиле, он сегизиси уа тюрлю тюрлю жарала алгандыла. Озганы айлада республикада 325 жерге ол тошогенди. Бирси жылдаанда, 62 процент заран жетени жашуу журтла бла байламлы болганды – деп билдиргенди МЧС-ни пресс-службасындан. Кьбюсюнде ол адамланы уллу көлпюлөндөн тошеди. Юйно ичинде жылкытан эм

башка көп тюрлю техниканы тождан чьыгармай кетедиле. Жарьсууга, бу ишде кьоркьуусулукну жорукьуларын сакьлауда сабийле бла бирге уллуланы да кьбюсю билмейдиле. Юйден чыгардан алгач ток эм газ жылган кьылушганын затлагьа энчи эс бургулга керекди. Адам кесин хатадан сакьларча эм буш мадарланы окьуна этгерге борчулду, деп билдирди башда сагьынылган ведомствода.

БИЛДИРИУ

Нальчикни сахнасында – Россияни жаш тёлү академиялы театры
Нальчикде бешинчи сентябрден бошол сегизине дерги Россияни Жаш тёлү академиялы театрыны (Москва) гастроллары өткериди. Аланы спектакльдерини программалары: **6 – чү сентябрде 12.00 сагатта** – Н. Носовну жомьгоны көре «Росенача» – пушественник жерге оюну көрпозторюдо. **14.30 сагатта** – **кьорачулары** «Юйор солук ююм» атлы биргиулерини кенди ою халда дерсле кьуралкыкыла, артистле бла тобешуу да боллукьуду.

7 – чү сентябрде 12.00 сагатта – А. Афанасьевни чьыгармасына көре салынган «Бестрашныи барис» деген оюну боллукьуду. **8 – чү сентябрде 19.00 сагатта** – битеу юйор бла бирге кьызгачт деп салынган У. Тибисовну «Сотворивши чудод светлосление чьыгарбы». Соурулары болгонча бла телефон номер бла сьлөшсинле: **8(86624) 4 – 22 – 10.**

КМР-ни Басма эмда асламы коммуникациялы жаны бла кьырал комитетини пресс – службасы.

Газетни басмага КМР-ни Басма эм асламы коммуникациялы жаны бла кьырал комитетини компьютер службага хазыр этгенди. Газет «Тетраграф» ООО-ну типографиясында басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин аты проспек, 33. Газетини ислерине тапдыру ююн КМР-ни почта сьызыны федеральнай адресиндеги жьуушылдыла. Телефон: **8(861) 28-76-01-10.** Газетини ронинагача сыгы ююн КМР-ни почта сьызыны «Кешиней» акционер обществосу жууушылды. Телефон: **42-69-34.**

Номерге графикте көре 19 00 сагатта кьоз салынганды. 20.00 сагатта кьоз салынганды. **ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГАРГАНЛА:** Улбашланы Мурат – дьуретини редактор; Кетениланы Зульфия – жууялы секретары оубрасары; Акупуланы Фьруза (12 – чи бетте), Бийбеккуланы Жаньета (34 – чи бетте) – корректорла. Тиража 2130 экз. Заказ № 1739

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗАТЕ-РЫНИ АДРЕСИ: 360000, Нальчик шахар, Ленин аты проспек, 5 электрон почта: **elbor_50@mail.ru**